

OGŁOSZENIE O NABORZE

Nabór wniosków w ramach programu priorytetowego

„Przestrzeń dla przyrody Część 5) Zielone gminy- stawiając na bioróżnorodność”

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłasza nabór wniosków o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Przestrzeń dla przyrody Część 5) Zielone gminy - stawiając na bioróżnorodność”.

⇒ **Cel programu**

Wsparcie procesu tworzenia nowych lub powiększania istniejących obszarów objętych najwyższymi formami ochrony przyrody: parkami narodowymi i rezerwatami przyrody, poprzez dofinansowanie realizacji działań komplementarnych.

⇒ **Nabór wniosków o dofinansowanie dotyczy następujących rodzajów przedsięwzięć:**

Przedsięwzięcia realizowane wyłącznie na terenie gmin lub miast na prawach powiatu, na terenie których od roku 2024 utworzono lub powiększono park narodowy lub rezerwat przyrody, obejmujące komponenty wybrane spośród następujących rodzajów działań:

- 1) ograniczenie antropopresji wynikającej z ruchu turystycznego, poprzez budowę lub modernizację infrastruktury mającej na celu jego ukierunkowanie;
- 2) ochrona i rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury¹;
- 3) ochrona pomników przyrody;
- 4) promocja walorów przyrodniczych gmin oraz budowanie zielonych kompetencji² w ramach lokalnych społeczności – do 25% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia;

⇒ **Podstawowe warunki i wymagania:**

- 1) koszty wchodzących w zakres przedsięwzięć działań, których bezpośrednim celem jest gospodarcze wykorzystanie pozyskanego drewna poprzez jego sprzedaż, są niekwalifikowane;

¹ Zielona infrastruktura to sieć obszarów naturalnych i półnaturalnych oraz elementów zieleni, które są odpowiednio zaplanowane i zarządzane, aby zapewniać różnorodne usługi ekosystemowe. Niebieska infrastruktura to część zielonej infrastruktury związana z wodą, obejmująca naturalne i sztuczne elementy wodne oraz systemy gospodarowania wodą. Przykładowe działania mogą dotyczyć m.in. zagospodarowania rekreacyjno-przyrodniczego terenów nadrzecznych, terenów wokół zbiorników wodnych, terenów zieleni takich jak parki, skwery itp.

² Zielone kompetencje (ang. green skills) to zestaw wiedzy, umiejętności, postaw i wartości, które umożliwiają podejmowanie działań sprzyjających ochronie środowiska oraz zrównoważonemu rozwojowi. Zielone kompetencje dzielą się na dwa główne obszary: 1) techniczne: specyficzna wiedza potrzebna do pracy w tzw. zielonych sektorach; 2) horyzontalne: postawy, wartości i wiedza ogólna.

- 2) nie będą kwalifikowane nasadzenia roślin uznanych za inwazyjne gatunki obce³;
- 3) nie będą kwalifikowane koszty wykonania nawierzchni nieprzepuszczalnych ścieżek, szlaków, parkingów itp.⁴;
- 4) wymagania dla działań z zakresu ukierunkowania ruchu turystycznego:
 - a) planowany przebieg szlaku turystycznego powinien uwzględniać ograniczenie antropopresji na cenne przyrodniczo gatunki i siedliska;
 - b) w przypadku odcinków szlaków oraz obiektów małej architektury położonych w granicach rezerwatów przyrody, parków narodowych lub innych obszarów chronionych, zaplanowane działania muszą uzyskać akceptację właściwych organów ochrony przyrody;
 - c) zastosowane rozwiązania powinny zapewnić ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób zwiedzających;
 - d) zastosowane zostaną – jako podstawowe - materiały pochodzenia naturalnego np. drewno, kruszywo itp.
 - e) planowane elementy małej architektury powinny wpisywać się w miejscowy krajobraz przyrodniczo-kulturowy;
 - f) planowana inwestycja powinna zapewniać dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami;⁵
- 5) wymagania dla działań z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury:
 - a) zastosowane zostaną rozwiązania oparte na naturze (ang. Nature-Based Solutions)⁶
 - b) zastosowane zostaną rozwiązania zwiększające naturalną retencję wód opadowych i roztopowych lub spowalniające ich spływ;
 - c) zastosowane zostaną rozwiązania wspierające ochronę owadów zapylających, ptaków lub nietoperzy (np. łąki kwietne, rośliny nektarodajne, pyłkodajne lub jagododajne, budki lub platformy lęgowe dla ptaków, budki dla nietoperzy itp.);
 - d) koszt wykonania elementów służących udostępnieniu terenów zielonych (np. ścieżki, ławki, mostki itp.) nie może przekroczyć 40% łącznych kosztów działań mających na celu ochronę i rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury;
 - e) planowane elementy małej architektury powinny wpisywać się w miejscowy krajobraz przyrodniczo-kulturowy;
 - f) planowana inwestycja powinna zapewniać dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami⁷.
- 6) wymagania dla działań z zakresu promocji walorów przyrodniczych gmin i budowania zielonych kompetencji:
 - a) należy określić grupę docelową oraz tematykę i zakres merytoryczny zaplanowanych działań edukacyjnych;

³ Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649)

⁴ Nawierzchnie nieprzepuszczalne to takie powierzchnie, które nie dopuszczają do wsiąkania wody (opadów) w grunt albo robią to w bardzo ograniczonym stopniu.

⁵ W rozumieniu ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411)

⁶ Rozwiązania oparte na naturze (ang. Nature-Based Solutions) to działania inspirowane i wspierane przez przyrodę, które jednocześnie: skutecznie i efektywnie rozwiązują wyzwania społeczne (np. zmiany klimatu, bezpieczeństwo wodne, zdrowie, ryzyko katastrof), zapewniają korzyści dla bioróżnorodności oraz przynoszą korzyści ekonomiczne i społeczne (definicja wg Komisji Europejskiej).

⁷ W rozumieniu ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411)

- b) zaplanowane narzędzia edukacyjne powinny być odpowiednio atrakcyjne, spójne i adekwatne do zidentyfikowanych potrzeb grupy docelowej;
- c) należy przewidzieć działania informacyjno-edukacyjne o charakterze trwałym (np. tablice informacyjne, aplikacje, spoty, strony www);
- d) należy przewidzieć działania mające na celu budowanie zielonych kompetencji wśród lokalnych społeczności.

⇒ **Beneficjenci**

Beneficjentami uprawnionymi do złożenia wniosków w naborze są:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu, na terenie których od roku 2024 utworzono lub powiększono park narodowy lub rezerwat przyrody;
- 2) powiaty, na terenie których od roku 2024 utworzono lub powiększono park narodowy lub rezerwat przyrody;
- 3) parki narodowe, które od 2024 r. zostały utworzone lub powiększone;

Beneficjent może realizować przedsięwzięcie wspólnie z partnerami, takimi jak: związki jst, jednostki organizacyjne działające w imieniu jst, podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jst, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, urzędy morskie, parki narodowe, parki krajobrazowe i zespoły parków krajobrazowych, pozarządowe organizacje ekologiczne, regionalne dyrekcje ochrony środowiska, uczelnie.

⇒ **Alokacja**

Środki krajowe (NFOŚiGW): **40 mln zł**

⇒ **Formy dofinansowania**

Dofinansowanie udzielane będzie w formie dotacji.

⇒ **Intensywność dofinansowania**

Poziom bezzwrotnego dofinansowania do 95% kosztów kwalifikowanych.

⇒ **Warunki ogólne jakie należy łącznie spełnić, aby ubiegać się o dotację w ramach programu priorytetowego „Przestrzeń dla przyrody Część 5) Zielone gminy - stawiając na bioróżnorodność”**

- 1) W przypadku, gdy dofinansowanie stanowi pomoc publiczną, będzie ono udzielane zgodnie z regulacjami dotyczącymi pomocy publicznej
- 2) w przypadku przedsięwzięć realizowanych przez parki narodowe oraz powiaty, wszystkie działania w ramach tych przedsięwzięć muszą być zlokalizowane wyłącznie na terenie gmin lub miast na prawach powiatu, na terenie których od roku 2024 utworzono lub powiększono park narodowy lub rezerwat przyrody;
- 3) przedsięwzięcia realizowane w ramach programu priorytetowego na terenie danej gminy lub miasta na prawach powiatu przez różnych beneficjentów (gmina, powiat, park narodowy) muszą być komplementarne względem siebie oraz obejmować zakres rzeczowo-finansowy wykluczający możliwość podwójnego finansowania;

- 4) maksymalna kwota dofinansowania dla danego beneficjenta ustalana jest następujący sposób:
- a) dla gmin i miast na prawach powiatu oraz powiatów, jako iloczyn kwoty 2 000 zł i łącznej liczby hektarów nowo utworzonego lub powiększonego parku narodowego (w przypadku powiększenia liczy się liczba hektarów o jaką został powiększony park narodowy) na terenie danej gminy lub miasta na prawach powiatu lub powiatu od 2024 r. oraz iloczyn kwoty 1 000 zł i łącznej liczby hektarów nowo utworzonych lub powiększonych rezerwatów przyrody (w przypadku powiększenia liczy się liczba hektarów o jaką został powiększony rezerwat) na terenie danej gminy lub miasta na prawach powiatu lub powiatu od 2024 r. Wyliczoną kwotę dofinansowania zaokrągla się w górę do pełnych złotych.
 - b) dla parków narodowych jako iloczyn kwoty 2 000 zł i łącznej liczby hektarów nowo utworzonego lub powiększonego danego parku narodowego (w przypadku powiększenia liczy się liczba hektarów o jaką został powiększony park narodowy) od 2024 r. Wyliczoną kwotę dofinansowania zaokrągla się w górę do pełnych złotych.
- 5) dofinansowanie będzie wypłacone w formie zaliczki lub refundacji.

⇒ **Terminy i sposób składania wniosków:**

Wnioski w naborze ciągłym składać można **od dnia 01.10.2026 r. do 30.06.2028 r.**

Przygotowane wnioski należy składać w wersji elektronicznej przez Generator Wniosków o Dofinansowanie („GWD”), a w przypadku braku podpisu elektronicznego, oprócz przesłania wersji elektronicznej należy złożyć wygenerowany przy użyciu GWD:

- wydruk wniosku, zawierający na pierwszej stronie kod kreskowy,
- oświadczenia podpisane zgodnie z zasadami reprezentacji wnioskującego,

bezpośrednio w kancelarii NFOŚiGW od poniedziałku do piątku w godzinach 7³⁰ – 15³⁰ albo przesłać drogą pocztową lub kurierem na adres:

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ul. Pańska 97
00-834 Warszawa
z dopiskiem „*Przestrzeń dla przyrody część 5*”

Dla wniosków składanych w formie wydruku przesłanych pocztą lub kurierem za dzień wpływu uważa się dzień rejestracji (wpływu) ww. dokumentacji w kancelarii NFOŚiGW.

Wnioski, które wpłyną po terminie zostaną odrzucone. Wnioski poddawane będą ocenie na bieżąco.

Wnioskodawcy będą informowani odrębnym pismem o wyniku oceny.

⇒ **Informacja o koordynatorze naboru wraz z nr telefonu**

Koordynatorzy naboru:

Leszek Jóskowiak, e-mail: leszek.joskowiak@nfosigw.gov.pl nr tel.: 660 400 472

Anna Myka-Raduj, e-mail: anna.myka-raduj@nfosigw.gov.pl nr tel.: 573 670 044